

Elektrikerförbundet varslar om gigantisk strejk

Elektrikerförbundet la i torsdags en serie av oerhört omfattande varsel om strejk och blockad mot EIO:s medlemsföretag. Åtgärderna riktas mot alla elföretag inom EIO som har uppdrag åt byggbolagen NCC, Skanska och Peab, samt Forsmarks kärnkraftverk, Bravikens Sågverk i Norrköping och mot hela verksamheten inom två av Sveriges största elteknikföretag, Midroc Electro och Skanska Electro. Strejkerna påbörjas successivt med start den 10 maj.

Elektrikerförbundets varsel riktas bland annat mot elföretag med uppdrag på Forsmarks kärnkraftverk.

Foto: Vattenfall

Varslen är de mest omfattande av alla de 22 stridsåtgärder som Elektrikerförbundet lagt på elteknikområdet sedan 1993. Om stridsåtgärderna genomförs påverkas inte bara elteknik- och byggbranschen utan också andra delar av svensk arbetsmarknad. EIO-företagen är också stora leverantörer till den konkurrensutsatta industrin.

Byggsektorn – Sveriges Byggingustrier och Byggnads – har nyligen under fredliga avtalsförhandlingar kommit fram till ett nytt Byggsavtal, men nu drabbas alltså de stora byggföretagen av elektrikerfacket varsel. Också Industrifacken har tagit sitt ansvar i årets avtalsrörelse, men kommer nu genom elektrikerfacket att drabbas. Industrin kommer nämligen att indirekt påverkas då

exempelvis över tusen elektriker på stora elteknikföretag som Skanska Electro och Midroc Electro tas ut i fullskalig strejk. Detta kommer att få allvarliga konsekvenser för allmänhet och företag.

Varslen är de mest omfattande som Elektrikerförbundet lagt på elteknikområdet sedan 1993.

Viktiga samhällsfunktioner kommer att störas. Sjukhuset i Karlstad, där bland andra Midroc Electro är leverantör till Skanska, har närmare 100 elektriker på plats – det arbetet kommer att försenas om strejken

bryter ut. Forsmarks kärnkraftverk där fem EIO-företag är involverade i installationsarbeten kommer att drabbas. Projektet Citytunneln i Malmö, där ett flertal elektriker arbetar med känsliga uppgifter, påverkas också av strejken.

Det är svårt att exakt uppskatta effekterna av en långvarig strejk i form av uteblivna intäkter för elföretagen och deras kunder, men kostnaderna kommer sannolikt att uppgå till mångmiljonbelopp redan från första strejkdagen. I många fall kommer stora byggen att avstanna helt efter bara ett par dagar, då elektriker har kritisk funktion i byggprocessen.

Även om strejken inte utlöses innebär varslet i sig en stor osäkerhet för kunder

>>

– Framsteg i förhandlingarna har hindrats av att Elektrikerförbundet kräver löneökningar som vida överstiger de normer som satts inom övriga delar av industrin. Elektrikerförbundet kräver långt mer än vad bland annat Metall, Byggnads och Pappers gjort upp om. Det är inte möjligt att acceptera för EIO. I synnerhet eftersom förbundets medlemmar redan sedan tidigare tillhör de mest högavlönade inom LO, säger Åsa Kjellberg Kahn, EIO:s förhandlingschef.

Foto: Clas Göran Carlsson

>> som inte vet om elföretagen kommer kunna utföra planerade arbeten. Risken är därför stor att uppdrag skjuts på framtiden och att företagen tappar kunder.

EIO har gått Elektrikerförbundet tillmötes och föreslagit förändringar i frågor som förbundet driver.

De senaste veckorna har förhandlingsläget varit trögt mellan parterna. EIO har gått Elektrikerförbundet tillmötes och föreslagit förändringar i frågor som förbundet driver, till exempel har EIO lämnat förslag som handlar om att underlätta för småbarnsföräldrar som är ute på tjänsteresor.

Framsteg i förhandlingarna har dock hindrats av att Elektrikerförbundet kräver löneökningar som vida överstiger de normer som satts inom övriga delar av industrin. Elektrikerförbundet kräver långt mer än vad bland annat Metall, Byggnads och Pappers gjort upp om. Det är inte möjligt att acceptera för EIO. I synnerhet eftersom förbundets medlemmar redan sedan tidigare tillhör de mest högavlönade inom LO.

Elektrikerfacketts krav till EIO är lön och förmåner på minst 4,5 procent över 24 månader. Avtal på den nivån skulle allvarligt skada branschens lönsamhet och möjlighet till utveckling och investeringar. EIO har lämnat lönebud på 3,5 procent på två år till Elektrikerförbundet.

Elektrikerförbundet ställer också som krav att kunna säga upp avtalet om förbundet förlorar en pågående tvist med EIO i Arbetsdomstolen kring granskningsarvoden för ackordsarbete. Elektrikerförbundet vill villkora fredsplikten mot att de vinner en tvist i domstolen. Detta är att underkänna legitimiteten i domstolens beslut, och innebär att elföretagen inte heller får den garanti för arbetsfred som ett verkligt avtal innebär.

Det varsel som nu lagts är enligt EIO omotiverat och ett exempel på överutnyttjande av konfliktvapnet som undergräver förtroendet mellan parterna. Möjligheterna att hitta en lösning genom förhandling snarare än konflikt är långt ifrån uttömda. Varslet är också av en omfattning som inte står i proportion till förhandlingsläget och som kommer att få enormt allvarliga och onödiga effekter på företagen och allmänheten.

Det varsel som nu lagts är omotiverat och ett exempel på överutnyttjande av konfliktvapnet.

Tyvärr är det mer regel än undantag att Elektrikerförbundet använder strejk som en första, snarare än sista, åtgärd i avtalsförhandling. En kartläggning gjord av LO visar att inget fackförbund använder strejkvapnet så ofta som Elektrikerförbundet. Förbundet har drivit mer än 20 konflikter på avtalsområdet sedan 1993. Läs mer om dessa många strejker i artikel här intill.

Elektrikerförbundets Ständig förö

För att förstå SEF:s senaste varsel måste man se det mot bakgrund av att SEF uttryckligen betraktar strejk som ett påtryckningsmedel. Ingen annan bransch i Sverige har drabbats lika ofta av strejk som elteknikbranschen. De senaste 17 åren har förbundet legat i konflikt med arbetsgivarsidan 22 gånger. "Säg Elektrikerna – och många tänker strejk", konstaterade LO-Tidningen i november 2009.

Det beror inte på att löner, villkor eller arbetsmiljö skulle vara sämre för elektriker än i andra branscher, tvärtom. Det är en medveten strategi. SEF publicerade 2002 en avtalspolitisk rapport, Kollektivavtal för framtiden, där detta uttryckligen förklaras. "Stridsåtgärden är ett medel som är nödvändigt i förhandlingen", förklarar SEF i rapporten, "men som samtidigt skall användas med stor urskillning eftersom det långsiktigt kan skada en hel bransch vid felaktigt bruk."

Någon urskillning har det dock inte varit fråga om, och mycket riktigt har de ständiga bråken bidragit till att stämpla elteknikbranschen som bråkig och konfliktbenägen. SEF:s konflikter är så talrika att de kan vara svåra att få grepp om. Här på nästa sida följer en översikt.

Det är en medveten strategi. "Stridsåtgärden är ett medel som är nödvändigt i förhandlingen", förklarar SEF i en rapport 2002.

konflikthistoria a bråk dande för branschen

1993. TOTAL KONFLIKT; alla medlemmar som inte går på ackord tas ut i strejk. Efter tre veckor tecknas ett oförändrat avtal och en överenskommelse om att tillsätta arbetsgrupper för att diskutera lönesystem.

1993. SYMPATISTREJK på Arlanda Sky City, rörande en tjänstebilstvist med Thorn Hyr-TV.

1995–1996. STOR SYMPATISTREJK med sjuksköterskor, som bland annat innefattar strejk vid tre sjukhusbyggen.

1995–1996. SEF VARSLAR OM STREJK för att flytta fram sina positioner gentemot Seko på kraftverksområdet.

1996. SEF VARSLAR OM STREJK vid Karlshamnsverket som sympatiätgård med det norska elektrikerförbundet.

1996. BLOCKAD mot alla tidsbegränsade anställningar inom Asea-Skandia, och motsvarande blockad inom Installationsavtalet som sympatiätgård.

1997. Ett företag som var medlem i Verkstadsföretagen och hade kollektivavtal med Metall ville inte därutöver teckna avtal med SEF. **SEF BLÄSER TILL STREJK** och sympatiätgård.

1998. SOM SYMPATIÄTGÄRD med Mälareförbundet **STREJKAR SEF** vid fem arbetsplatser från juni till augusti.

1999. SEF VARSLAR OM STRIDSÄTGÄRDER mot alla EIO:s medlemsföretag utom fyra (och senare fyra till) för att få teckna ett avtal om elsäkerhet, trots att det redan regleras fullt ut i lag. En mycket stor konflikt.

2001. ABB Contracting och Siemens lämnade EIO till förmån för Verkstadsindustrierna. **SEF** gjorde en inbrytning på Metalls område och tvingade, **UNDER HOT OM STREJK** för 2000 elektriker, företagen att återvända till EIO.

2002. Ett kraftverksbolag lämnar EIO. **SEF STREJKAR** vid bolaget och ytterligare två företag med förbindelse till företaget som lämnat EIO.

Ingen annan bransch i Sverige har drabbats lika ofta av strejk som elektrikerbranschen. De senaste 17 åren har förbundet legat i konflikt med arbetsgivarsidan 22 gånger.

2003. STOR KONFLIKT som berörde hela avtalsområdet med 17 000 elektriker. SEF krävde avtalsreglering vid "pressade byggtider" och förstärkning av ackordsmöjligheterna.

2004. STOR KONFLIKT som drabbade Västsverige hårt.

2004. SYMPATISTREJK för Byggnads i samband med Vaxholmskonflikten.

2005. MYCKET OMFATTANDE VARSEL mot Energiföretagen och omfattande sympatiätgård inom Installationsavtalet. Trädde aldrig i kraft.

2005. SYMPATIÄTGÄRD för Byggnads krav på avtal med ett utländskt företag, som inte drogs tillbaka förrän långt efter att företaget försvunnit.

2005. SYMPATIÄTGÄRD till stöd för finska Pappersarbetareförbundet.

2005. SYMPATIÄTGÄRD till stöd för Pappers.

2005. OMFATTANDE SYMPATIÄTGÄRD för SEF:s egen konflikt med EFA.

2007. OMFATTANDE STREJK vid LKAB och 60 mindre elteknikföretag. SEF ville ha ett bidrag om 40 miljoner kronor om året från arbetsgivarna.

2010. STRIDSÄTGÄRDER mot företag inom kraftverksområdet. SEF vill ha större löneökningar än märket och alla andra avtal.

2010. STORT VARSEL inom Installationsavtalet. SEF vill ha större löneökningar än märket och alla andra avtal.

Elektrikernas strejkvarsel drabbar 35 000 byggnadsarbetare

Elektrikerförbundet har varslat alla elinstallationsföretag som är medlemmar i Elektriska Installatörsorganisationen EIO och som utför arbeten på Skanskas, Peabs och NCC:s arbetsplatser om strejk och blockad.

Varslet omfattar således varje enskild byggarbetsplats från Smygehuk till Tretriksroset där Skanska, Peab eller NCC har verksamhet. Sveriges Byggindustrier (BI) gör bedömningen att när strejken varat en tid kommer 35 000 byggnadsarbetare, merparten medlemmar i Byggnads och SEKO, att stå utan meningsfulla arbetsuppgifter.

– Alla husbyggnadsprojekt innehåller elektriska installationer. Dessa utförs regelmässigt av ett elinstallationsföretag som arbetar som underentreprenör åt en byggentreprenör. Installationerna fortgår parallellt och samordnat med övriga moment i byggprocessen. Om elinstallationerna inte utförs stoppas också övriga arbeten. Några få elektriker som inte gör sin del i byggprocessen stänger hela bygget, säger Jan Siezing, vd i EIO.

Foto: Claes Göran Carlsson

– Om elinstallationerna inte utförs stoppas också övriga arbeten. Några få elektriker som inte gör sin del i byggprocessen stänger hela bygget, säger Jan Siezing, vd i EIO.

Praktiskt taget alla byggarbetsplatser är beroende av eldrivna hjälpmedel och maskiner. Om elfel uppstår på byggkranar, betongpumpar, belysning eller annan vital utrustning på bygget kan inte produktionen återupptas förrän felet avhjälpes. Om

en elektriker inte lagar felet stängs arbetsplatsen tills strejken är över.

BI och Byggnads tecknade kollektivavtal för två veckor sedan i linje med industrinormen och utan varsel om konflikt. EIO och Elektrikerförbundet borde utan problem kunna teckna avtal med motsvarande innehåll.

Elektrikerförbundet nöjer sig inte med vad Byggnads bedömt rimligt.

– Elektrikerförbundet nöjer sig inte med vad Byggnads bedömt rimligt. De ska tilltvinga sig mer genom den mest omfattande strejken i byggsektorn på årtionden, säger Bo Antoni, vd i Sveriges Byggindustrier.

När parterna träffar kollektivavtal följer fredsplikt. Arbetsgivarna värderar fredsplikten högt och betalar för den. En självklar förväntan är således att arbetsgivaren också får det han betalt för.

– Det måste vara någon rimlig proportion mellan stridsåtgärden och vad en facklig or-

Om elfel uppstår på byggkranar, betongpumpar, belysning eller annan vital utrustning på bygget kan inte produktionen återupptas förrän felet avhjälpes.

Foto: Rosie Alm

– Elektrikerförbundet borde bjuda in EIO till att i samförstånd och under ordnade former utveckla ett kollektivavtal för morgondagens behov och förhållanden, säger Bo Antoni, vd i Sveriges Byggindustrier.

ganisation vill uppnå. För att några få redan välbetalda elektriker ska få marginellt större villkorsförbättringar än byggnadsarbetarna tillgriper Elektrikerförbundet en stridsåtgärd som stänger stora delar av Byggsverige, fortsätter Bo Antoni.

Byggbranschens omvärldsfaktorer har förändrats. Vi befinner oss inte längre på sextio- eller sjuttioalet. BI och Byggnads tog konsekvenserna av detta och var efter avtalsrörelsen 2009 överens om att etablera nytt förhållningsätt mellan organisationerna och på arbetsplatserna. Med den utgångspunkten har BI och Byggnads utvecklat ett nytt Byggavtal som stärker både företagens och byggnadsarbetarnas konkurrenskraft. BI och SEKO inleder nu en motsvarande process för att skapa ett Infrastrukturavtal.

– Elektrikerförbundet borde bjuda in EIO till att i samförstånd och under ordnade former utveckla ett kollektivavtal för morgondagens behov och förhållanden. Återkommande strejker är förödande för branschens anseende och motverkar alla former av sund utveckling, slutar Bo Antoni.

Avtal 2010

Nyheter om avtalsförhandlingarna.

Läs mer på eio.se

